

HELG

REISE/MAT
REPORTASJER
UNDERHOLDNING

Måkeskrik – lyden
av sommer eller
plagsomme skrik?

Side 26–28

FINN PARADIS
PÅ JORD

Side 25

KRIG BLE FRED
I TORONTO

Side 34–35

Lyden av måke- skrik og bølgeslag

Måker som kretser over sjøen, følger etter båten, skriker høylytt og klagende, kan for enkelte oppleves som alt annet enn vakker musikk. Likevel er det ingen tvil om at sjøfuglene representerer et autentisk naturelement i den norske skjærgården.

Odd Børretzen, dikteren bak visen «Jeg hater måker», skrev en gang følgende: «Jeg tenker meg at hvis jeg en vårdag seilte ut fjorden og oppdaget at det var noe som manglet. En lyd? En del av fjordens og verdens bilde? Og etter en tid hadde oppdaget at det var ingen måker, verken svevende over meg eller flytende på vannet. Da hadde jeg blitt forskrekket og tenkt: Hva har skjedd? Hva betyr dette? Hvor mye mer har blitt borte, som jeg ikke har oppdaget ennå?»

Færre måkeskrik. Hva skjer med sjøfuglene våre? Flere av sjøfuglartene langs kysten minker i antall. Mangel på mat i havet er medvirkende årsak til denne nedgangen. I Agder er bestanden av fiskemåker halvert i løpet av de siste 25 årene. Hva kan vi gjøre for at sjøfuglene skal trives og formere seg?

Skjærgården på Sørlandet er hele

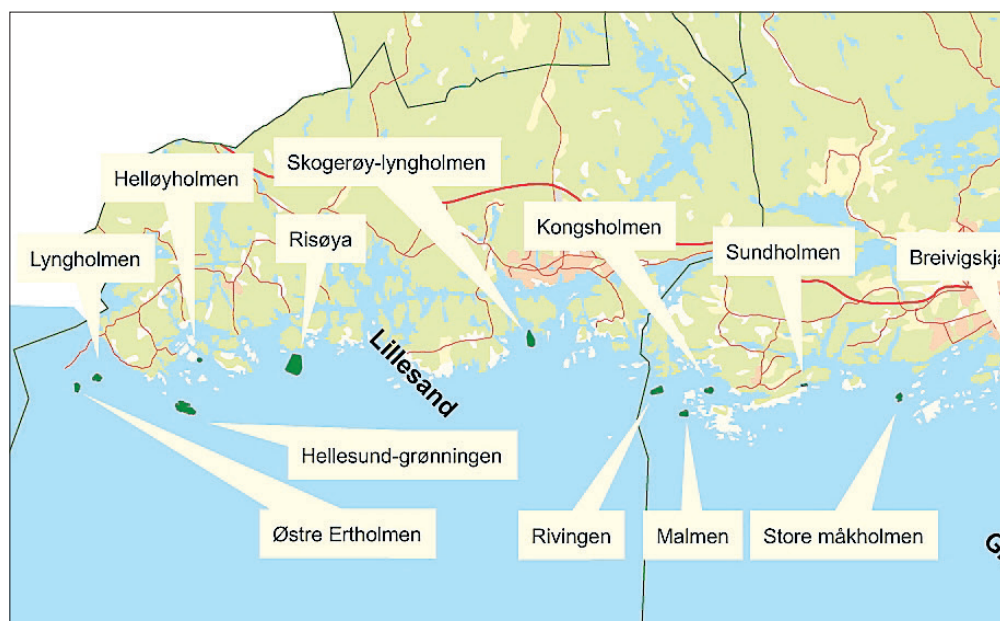
Norges sommersted, og holmer og skjær blir inntatt av solhungrige båt-turister. På noen holmer har sjøfugl etablert seg med reir allerede tidlig på forsommeren. Sjøfuglreservatene er med på å sikre sjøfuglene ro i den tiden de legger egg og ruger fram ungene sine.

Trygt på øya. Sjøfuglreservatene gir fuglene ro. Langs kysten av Aust-Agder ligger det 28 sjøfuglreservater. Alle disse er vernet som naturreservater for å ta vare på de viktige hekkeplassene. Sjøfuglene kan hekke både på land, øyer og holmer. Øyer og holmer gir en ekstra trygghet for fuglene på reiret, ettersom det vil være færre dyr og fugler som spiser egg og unger på slike steder enn på fastlandet. Fugler som spiser egg og unger vil være en fare uansett hvor de måtte velge å hekke, men steder uten landforbindelse vil være sikrere mot pattedyr som rev, grevling, mår og røyskatt.

Fri ferdsel og «Ingen adgang.» ►

Voktende gråmåke ved reservatgrensa på Store Torungen naturreservat i Arendal.

Kartet viser sjøfuglreservatene langs kysten av Aust-Agder fra Risør i øst til Lillesand i vest.

FOTO: INGE SELÅS

Hekkende mellomskarv på Store Torungen naturreservat i Arendal.

FOTO: ARILD PFAFF, SNO

Måkeskrik, sommermusikk i skjærgården?

FOTO: ØIVIND BERG

Svevende hvite Sjøfugl mot sommerblå himmel.

FOTO: ØIVIND BERG

En stormåke har lagt egg i et ærfugleir på Mannskjæret naturreservat i Arendal.

FOTO: ARILD PFAFF, SNO

KART: FYLKESMANNEN I AUST-AGDER

«Ferdselforbudet gjelder 50 meter ut fra land i alle sjøfuglreservatene»

Adgang forbudt. Ifølge allemannsretten kan alle ferdes fritt i utmark. Men noen steder blir vi møtt med forbud mot ilandstigning. Disse skiltene opplyser om et ferdselsforbud som har til hensikt å bidra til å gi sjøfuglene ro i den perioden hvor fugler er mest sårbare for forstyrrelser. I tillegg er det forbudt å slippe hunder i reservatene utenom jakttiden. Både hunder og mennesker kan skape stort besvær for fuglene. Foreldrene kan bli så forstyrret at de forlater ungene. Om så ungene blir forlatt i bare kortere perioder, kan de, avhengig av været, fryse i hjel eller bli overopphetet i mangel av beskyttelse fra foreldrene.

Ferdselsforbud i hekketida. Ferdselforbudet i fylket vårt er med ett unntak satt fra 15. april til 15. juli. Unntaket er Østre Ertholmen naturreservat i Lillesand, hvor ferdselsforbudet gjelder fra 15. april til 31. juli. Ferdselforbudet gjelder 50 meter ut fra land i alle sjøfuglreservatene. Ellers i året er det fri ferdsel også i reservatene, men man skal opptre hensynsfullt slik at plante- og dyrelivet minst mulig skades og forstyrres. Reservatene kan likevel by på mye glede, også i hekkesesongen. For den glade fuglekikker kan det være likeså fint å observere fuglene fra avstand med kikkert. Når fuglene forblir uforstyrret kan man være heldig å få enda flottere opplevelser uten at vår tilstedeværelse påvirker deres oppførsel.

Naturoppsynet har politimyndighet. Det følger av verneforskriftene at pattedyr og fugler, med hi, bo, reir, egg og unger er fredet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Statens naturoppsyn (SNO) har som oppgave å ivareta nasjonale miljøverdier og forebygge miljøkriminalitet. Noen av oppgavene til SNO er å veilede og informere, og holde oppsyn med verneområder. For å se til at interessene i sjøfuglreservatene blir ivaretatt holder SNO oppsyn med reservatene gjennom hele sesongen. SNO har politimyndighet, og har som en av sine oppgaver å forebygge og avdekke eventuelle overtredelser. Eventuelle overtredelser blir anmeldt, men det har heldigvis ikke vært nødvendig på flere år i Aust-Agder.

God plass. I Aust-Agder er det mange hundre øyer og holmer å gå i land på. Erfaring viser at folk flest ser ut til å være veldig oppmerksomme på regelverket og passer på at sjøfuglene får være i fred i de 28 fuglreservatene i fylket. Det er med andre ord plass til alle – både folk og fugl.

Artikkelforfatter:
Cathrine S. Torjussen,
rådgiver, Fylkesmannen
i Aust-Agder

SNO, her representert ved Jim Güttrup fra Tvedestrand, sjekker skiltene som informerer om ilandstigningsforbudet i sjøfuglreservatene. Dette blir gjort i alle reservatene hvert år i forkant av hekkesesongen.

FOTO: ARILD PFAFF, SNO

FAKTA

Naturvernområder i Aust-Agder

- Denne artikkelen inngår i en serie artikler som presenterer et utvalg verneområder i Aust-Agder. Gjennom serien vil Agderpostens lesere bli bedre kjent med hvilke naturkvaliteter og turmuligheter området har.
- Vil du vite mer?
- naturbase.no – norgeskart med bl.a. verneområder og beskrivelser av disse
- miljostatus.no – omhandler en rekke miljøtemaer, også verneområder
- lovdata.no – verneforskrifter for alle

verneområdene finnes her

- fylkesmannen.no – forvaltningsmyndighet for de fleste verneområdene
- svr.no – verneområdestyret for Setesdal-Vesthei-Ryfylkeheiane landskapsvernområde